

BUKUREŠTANSKA DEKLARACIJA O DJEČJEM SUDJELOVANJU U DONOŠENJU ODLUKA I STVARANJU POLITIKA

Od 4. do 7. svibnja u Bukureštu održala se **Konferencija EU Children's Summit "Europe we want"**.

Tijekom rumunjskog predsjedanja Europskom unijom izrađena je "Bucharest EU Children's Declaration" koja je predstavljena liderima EU-a na konferenciji u Sibiu u Rumunjskoj i potom prevedena u konkretne preporuke Vijeća. Na Konferenciji je sudjelovalo oko 80-ero djece i 70-ero odraslih iz cijele Europske unije. Među njima je bila i naša mala ekipa iz DND Opatija u čijem sastavu su bili Vedrana Mihaljević i Rafael Matacin, vijećnici XI saziva DGV-a Grada Opatije.

Dječja deklaracija poziv je na akciju kako bi države članice uspostavile formalne mehanizme koji promiču dječju participaciju u procesima donošenja, a temeljem odluka prema Preporuci Komisije o ulaganju u djecu, Povelji Europske unije o temeljnim pravima i sukladno Konvenciji o pravima djeteta.

Djeca iz cijele Europske unije okupila su se u Bukureštu kako bi predstavila svoju predanost i pozvala čelnike država članica EU-a i Europske unije da dječje sudjelovanje učine prioritetom i stvarnošću. Sanjamo o Europskoj zajednici koja omogućuje i potiče uključivanje djece u donošenje odluka.

Zašto?

Zato što želimo biti uključeni u sva pitanja koja izravno utječu na naše živote, kao građani naših zemalja i kao Europljani.

Zato što smo značajan dio europske populacije i pišemo vlastitu priču putem marševa, vokalizacije i reprezentacije. Budući da se naša mišljenja, osjećaji i glasovi sada formiraju i mi pripadamo sadašnjosti. Želimo živjeti u Europi koja zahtijeva i cijeni naše sudjelovanje u procesu donošenja odluka.

KONTEKST

Prošlo je 30 godina od kada su sve zemlje EU usvojile Konvenciju o pravima djeteta. Prema članku 12., ona propisuje pravo sve djece da budu saslušana i da njihova stajališta budu uzeta u obzir u skladu s njihovom dobi i zrelosti.

U članku 24. Povelje o temeljnim pravima Europske unije priznaje se pravo djeteta da bude saslušano, a Preporuka Europske komisije o ulaganju u djecu traži mehanizam koji promiče sudjelovanje djece u donošenju odluka koje utječu na njihov život.

„Evaluacija zakonodavstva, politike i prakse o sudjelovanju djece u Europskoj uniji“, koju je objavila Europska komisija 2015. godine, zaključila je da se „zakonodavni aranžmani koji se odnose na sudjelovanje djece značajno razlikuju diljem EU-a“ i skrenula pozornost na „jaz koji tako često postoji između zakonodavstva i prakse“.

Istraživanje Europe KidsWant, koje su prošle godine proveli Eurochild i UNICEF te prikupili odgovore 20.000 djece iz cijele EU, otkriva da samo 43% djece smatra da EU poboljšava svoj život. Što se tiče njihovog sudjelovanja, samo 14.6% smatra da odrasli slušaju mišljenje djece pri donošenju odluka u školi, a manje od 8% smatra da odrasli slušaju svoje mišljenje prilikom donošenja odluka u svojoj zajednici.

Tijekom rumunjskog predsjedanja Vijećem Europske unije, u prvoj polovici 2019. godine donose se ključne odluke o budućnosti Europe, oblikujući sljedeće desetljeće EU. Ova inicijativa započela je s Rumunjskim dječjim odborom – grupom koju vode djeca, s pripadnicima različitih dobi, iz različitih gradova, iz urbanih i ruralnih područja, odrastajući u obiteljima i javnoj skrbi, s različitim etničkim porijeklom i raznolikim iskustvom u zastupanju. Za neke je to bio prvi put da njihovi glasovi dopiru do donositelja odluka. Upoznali smo se on-line i licem u lice i konzultirali smo što više djece na nacionalnoj razini, u većini zemalja EU.

Mi smo građani naših zemalja i dio smo jedne petine stanovništva Europske unije mlađe od 18 godina. Mi zahtijevamo da se naši glasovi slušaju i razmotre, a mi nudimo našu predanost da sudjelujemo u dobroj vjeri, da zajedno s vama izgradimo buduću Europsku uniju.

IZAZOV

Sudjelovanje počinje u obitelji od najranije dobi. Roditelji i skrbnici trebali bi nam pomoći da izgradimo samopouzdanje i neovisnost zajedno s

razumijevanjem posljedica naših postupaka. To je važno kako bi pomogli našem sudjelovanju u donošenju odluka i podržali nas u razumijevanju onoga o čemu se radi i kako će to utjecati na nas. Roditelji i skrbnici trebali bi nas potaknuti da se uključimo u našu zajednicu i tražimo da se naše mišljenje sluša, cijeni i koristi.

Škola je mjesto gdje dobivamo informacije, stječemo znanja i razvijamo vještine. Stoga vjerujemo da bi to trebalo postati mjesto gdje učimo o sudjelovanju i možemo sudjelovati izvan naše obitelji. To se može dogoditi samo ako smo u školi uključeni u obrazovni proces kao partneri.

Svi bismo trebali imati pravo sudjelovati, bez obzira na dob, spol, podrijetlo, etničku pripadnost i sposobnost. Trebali bismo se učiti kako biti inkluzivni i podržavati jedni druge u okruženju koje je spremno slušati svu djecu. Treba stvoriti mogućnosti za podršku i poticanje sudjelovanja najugroženije djece, čiji se glasovi najčešće nikada ne čuju.

Sposobnost sudjelovanja koju možemo razviti u obitelji i školi treba koristiti u našim zajednicama. Nijedna javna struktura nije premala ili prevelika da bi nas uključila; svaki problem koji bi mogao utjecati na nas mogao bi se prevesti na jezik prilagođen djeci i prilagoditi našoj razini razumijevanja, kako bismo mogli izraziti svoje mišljenje. Svjesni smo da je za mlade iznad 18 godina već uspostavljeno nekoliko struktura i prilika za sudjelovanje. Dobne granice i dob emancipacije ne bi smjeli biti prepreke za sudjelovanje djece, a iskustva iz ograničenog broja zemalja pokazuju da je to moguće.

PRILIKA

Djeca predstavljaju preko 20% stanovništva EU, a mi, kao što kažu naši roditelji i donositelji odluka, budućnost Europe. Svjesni smo da, da bismo bili budućnost, moramo biti uključeni što je prije moguće i na nas se mora gledati kao na resurs, ne samo kao na ulaganje. Ulaganje u naše sudjelovanje moglo bi donijeti nekoliko rezultata: građani koji su spremniji i spremniji za angažiranje i doprinos, poboljšanu kulturu sudjelovanja i povećanu vjerojatnost da će odluke koje se donose uz naš doprinos biti provedene i imati rezultate.

Kultura sudjelovanja djece može se izgraditi na svim razinama: obiteljskoj, društvenoj, lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj i europskoj razini. Može donijeti kratkoročne i dugoročne koristi i može oblikovati, na smislen način, sljedeću razinu građanskog angažmana, smanjiti neke rizike koji su sada prisutni na nacionalnoj razini i razini EU-a te oblikovati budućnost na više prihvatljiv i održiv način.

Često se kaže da je sudjelovanje komplicirano, skupo i teško mjeriti i vrednovati. Nekoliko dobrih praksi iz različitih zemalja EU-a, međutim, pokazuju da je sudjelovanje moguće i održivo, dok se razvoj digitalnih tehnologija i povećan pristup djece njima mogu koristiti za olakšavanje i poticanje sudjelovanja.

Organizacije civilnog društva i društvene organizacije već su uspostavljene i, uz strukturirane i strateške investicije, mogu pomoći u jačanju sudjelovanja djece na isti način kojim su pomogli sudjelovanju građana i zajednice. Strukture socijalnog dijaloga koje su se razvile tijekom posljednjih desetljeća mogu se poboljšati kako bi se prilagodila dimenziji sudjelovanja djece.

NAŠI ZAHTJEVI

1. **Tražimo** jasan plan za provedbu odredbi Konvencije o pravima djeteta, Povelje EU o ljudskim pravima, preporuke Europskog parlamenta i Europske komisije o sudjelovanju djece.
2. **Tražimo** da se preporuke Izvješća Europske komisije o sudjelovanju djece provedu pravodobno.
3. **Tražimo** da se uspostavi jasan i jednostavan mehanizam praćenja i ocjenjivanja za sudjelovanje djece i da se redovita izvješća dostavljaju na lokalnoj, nacionalnoj i EU razini. Svaki mehanizam za izvješćivanje o pravima djeteta trebao bi imati poseban dio o sudjelovanju djece i poseban dan za proslavu sudjelovanja djece na razini EU-a.
4. **Tražimo** da se sudjelovanje djece podupire kroz namjenske programe, počevši od školskih programa namijenjenih obrazovanju djece o njihovom pravu na sudjelovanje i razvoju njihovih vještina vezanih uz sudjelovanje. One bi trebale biti nadopunjene programima izgradnje sposobnosti roditelja i skrbnika da angažiraju vlastitu djecu. Paralelno s tim, na lokalnoj razini trebalo bi pokrenuti programe usmjerene na **uključivanje djece u mehanizme savjetovanja u zajednici**. Na nacionalnoj razini, prostori i mehanizmi za sudjelovanje djece trebali bi biti povezani sa svim relevantnim procesima savjetovanja i odlučivanja koji su sada rezervirani samo za odrasle, a parlamenti bi trebali razmotriti uspostavljanje mehanizama za savjetovanje s djecom kada se priprema zakonodavstvo koje se odnosi na njih.
5. **Tražimo** da sudjelovanje djece postane horizontalno načelo kojim se vode investicije iz strukturnih i kohezijskih fondova EU-a.

“Ništa za djecu bez dječjeg sudjelovanja” trebalo bi biti načelo koje će omogućiti da se sredstva EU-a rasporede za pokretanje novih i inovativnih

načina za uključivanje djece u sve razine razvoja programa i za praćenje rezultata takvog angažmana.

Tražimo da se na nacionalnoj razini i na razini EU-a uspostavi podrška platformama i forumima za sudjelovanje djece kako bi se djeca informirala o političkim odlukama i mjerama koje se provode različitim nacionalnim i međunarodnim programima i projektima, ali i kao mehanizam za razmatranje mišljenja djece o različitim pitanjima.

6. **Tražimo** da se civilnom društvu pruži podrška na nacionalnoj razini i na razini EU-a kako bi se moglo podržati, voditi i pratiti sudjelovanje djece. Pravne formule za uključivanje djece u organizacije civilnog društva kao način za njihovo sudjelovanje trebaju biti osmišljene tako da omoguće sudjelovanje djece.

Pohvaljujemo svaku vlast na razini zajednice, na regionalnoj, nacionalnoj razini ili na razini EU-a koja je voljna tražiti naše mišljenje, ali molimo da to bude dio procesa koji je strukturiran, kontinuiran, smislen, poštovan i štiti naša prava i vrijednosti.

Mi smo više od naše „ad hoc“ prisutnosti na javnim događajima i lijepim slikama nas koji se smiješimo zajedno s donositeljima odluka.

Često, kad su djeca uključena, ona nisu unaprijed dobro obaviještena, niti dobivaju povratne informacije o doprinosu njihovog sudjelovanja.

NAŠE OBVEZE

Sadašnja generacija djece, koja je već pokazala svoju sposobnost analiziranja gorućih pitanja današnjice (Greta Thunberg, #NeverAgainMarch, rezultati istraživanja Europe WeWant i popularnost U-Reporta), može donijeti ne samo poštenje, kreativnost, zdravorazumsko iskustvo i uvid, ali i objektivan i nestranački doprinos. Kao djeca i buduće odrasle osobe u našim društvima i EU-e, mi smo izravno zabrinuti kako se budućnost oblikuje i hoće li biti pozitivna. Pozdravljamo sve mogućnosti sudjelovanja koje se nude na svim razinama. Iskustvo s grupom uključenom u ovaj proces pokazuje da možemo doprinositi na razini od lokalne zajednice do razine nacionalnih i EU razgovora. Stvaranje prostora i kulture za sudjelovanje djece omogućit će promjene u međugeneracijskom dijalogu kako bismo olakšali sinergiju između generacija, učili jedni od drugih i pomakli takozvani "sukob" između generacija u most između generacija. Mi se zalažemo za sudjelovanje kao dio naše predanosti povratku našim obiteljima i našim zajednicama dio onoga što je uloženo u nas, što je prije moguće.

Mi se zalažemo za sudjelovanje jer smatramo da je to jedan od načina da postanemo bolji građani Europe u boljoj Europi.